

Branchepplan Duurzaam Verpakken

2019 - 2022

22 FEBRUARI 2019

Inhoud

1. Inleiding	1	4.8	Vouwkarton (doosjes en blisterkaarten)	18
2. Beschrijving van de branche	2	4.9	Plantenpotten.....	18
2.1 Tuinbranche Nederland	2	4.10	Hoezen (planten en bloemen).....	19
2.2 Omzetontwikkelingen.....	5	4.11	Etiketten	19
2.3 Trends en ontwikkelingen	6	4.12	Overige consumentenverpakkingen.....	19
2.4 Wetgeving: Nederlands, Europees en wereldwijd	7	5. Acties naar 2022		20
2.5 Verpakkingen.....	8	6. Monitoring		21
2.6 Raakvlak met andere branches	9	BIJLAGE 1: Samenvatting ambities en doelen		22
3. Blik op de toekomst: generieke ambities	10			
3.1 Rethink en Reduce.....	10			
3.2 Reuse	11			
3.3 Recycle.....	11			
3.4 Resource	12			
4. Specifieke doelen voor 2022	15			
4.1 Plantentrays.....	15			
4.2 Bloemenemmers en -fusten	15			
4.3 Kartonnen dozen	16			
4.4 Palletfolie.....	16			
4.5 Pallets en houten verpakkingen	16			
4.6 Kunststof folie (zakken)	17			
4.7 Flessen en containers	17			

1. Inleiding

Duurzaamheid wint aan belang bij de consument en overheden en leeft bij ondernemers aangesloten bij Tuinbranche Nederland. Zorg voor natuur en milieu zijn belangrijke begrippen in de Nederlandse tuinbranche. Zuinige omgang met grondstoffen is onderdeel van deze zorg.

In het eerste brancheverduurzamingsplan, voor de periode 2016-2018, is het onderwerp duurzaam verpakken beter op de kaart gezet bij de leden van Tuinbranche Nederland. In het plan waren de volgende hoogst haalbare doelen opgenomen:

1. Toepassen van mono-materialen (LDPE) in minimaal 75% van de zakken.
2. Introductie van biobased materialen (bioPE) in kunststof zakken voor potgrond en grondverbeteraar.
3. Pilot projecten opzetten voor het toepassen gerecycled kunststof in zakken, flessen en containers.
4. Inventarisatie blisters en skinkaarten en opnemen van eisen t.a.v. recyclebaarheid van blisters/skinkaarten in leveranciersvoorwaarden.
5. Opstellen en invoeren van leveranciersvoorwaarden bij alle aangesloten retail leden van Tuinbranche Nederland (2018).
6. Opnemen van FSC/PEFC karton in leveranciersvoorwaarden voor 75 % van de leden in 2018.
7. Opnemen voorwaarde van doorschijnend en onbedrukte krimp- en rekwikkelfolies in leveranciersvoorwaarden

Uit de monitoring blijkt dat de er bij de kunststofverpakkingen veel vordering zijn gemaakt: er wordt gerecycled kunststof toegepast in flessen, potten, trays. Bio-based materialen zijn succesvol geïntroduceerd in LDPE folies voor organische meststoffen. Verder zijn er in de Tuincentra geen skinkaarten of niet-recyclebare blisters geconstateerd. Het monitoren van de transportverpakkingen is lastiger. Het blijkt dat vrijwel alle leden van de Tuinbranche nog geen eisen hebben opgenomen omtrent duurzaamheid in hun leveranciersvoorwaarden. Vaak wordt dit mondeling gedaan in samenwerking met leveranciers.

Tuinbranche Nederland was één van de elf branches die het branchplan verpakkingen maakte. We moeten hier wel aantekenen dat Tuinbranche Nederland maar een deel van de leveranciers verenigt.

Dit tweede Brancheplan Duurzaam Verpakken biedt mogelijkheden om verdere stappen te zetten in de periode 2019-2022. De opgedane kennis en ervaringen uit de periode 2016-2018 zijn gebruikt als referentie en inspiratie voor het vormen van dit brancheplan. Gezien het belang dat de leden van Tuinbranche Nederland hechten aan milieu verantwoord ondernemen, zijn de plannen voor deze tweede periode een stuk ambitieuzer opgesteld.

Op basis van de verduurzamingsthema's: rethink, reuse, reduce recycle en resource zijn er 4 generieke doelen opgesteld die gelden voor alle productcategorieën. Daarnaast zijn er 11 specifieke doelen opgesteld voor transportverpakkingen en consumentenverpakkingen.

Met dit tweede Brancheplan hebben de bedrijven in de tuinbranche de kans gegrepen om uitdagende maar tevens meetbare en haalbare doelen op te stellen, die aansluiten op de andere stappen die de tuinsector al zet op het gebied van milieu- en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bovendien willen wij zowel naar onze leden als naar de buitenwereld duidelijk communiceren over de doelstellingen die zijn gesteld en over de resultaten die worden gehaald op het gebied van duurzaam verpakken.

2. Beschrijving van de branche

2.1 Tuinbranche Nederland

Tuinbranche Nederland is de brancheorganisatie voor de gehele tuinketen. Het ledenbestand bestaat zowel uit fabrikanten, importeurs en groothandelaren in tuinartikelen (leveranciers) als uit groen- en tuincentra en tuinretail waar de verkoop van tuinartikelen centraal staat (retail). Hiermee is Tuinbranche Nederland de unieke vertegenwoordiger van de totale bedrijfskolom en spreekt zij namens een brede en sterke achterban.

Tuinbranche Nederland kent drie kernthema's : Het Groen Brancheplan, Future Garden (R)etail en Kiem! Het opleidingsplatform voor de branche. Ten behoeve van deze thema's richt de vereniging zich met haar activiteiten op lobby en belangenbehartiging, inspiratie en ondernemerschap en individuele advies. Dit is gebaseerd op het propellermodel van Peter Tack waarbij een ideale vereniging de propellers 'strategisch positioneren', 'collectief organiseren' en 'individueel profiteren' even groot zijn en waar het verenigingsbureau de motor is die de propellers aanjagen. De activiteiten bestaan onder andere uit de lobby richting overheid, vertegenwoordiging van de branche, algemene branchepromotie en marktonderzoek alsook inspiratie, voorlichting en advisering. Tuinbranche Nederland treedt op namens de gehele branche en is tevens een informatiebron voor stakeholders, organisaties en individuele ondernemers.

Doel van Tuinbranche Nederland is het behartigen van de gezamenlijke belangen van de leden, het leveren van een relevante bijdrage aan de gezonde ontwikkeling van een professionele tuinbranche en het succesvol ondernemen van de leden. Duurzame ontwikkeling, aandacht voor natuur en milieu en maatschappelijke betrokkenheid zijn hierbij belangrijke randvoorwaarden.

Onze missie is het bij dragen aan een gezonde, plezierige en groene leefomgeving voor mens en dier in het om het huis.

De leden van Tuinbranche Nederland zijn:

- Groen- en tuincentra en ondernemers in de tuinretail
- Leveranciers, producenten, kwekers en importeurs van tuinartikelen
- Dienstverleners die diensten of producten leveren aan bedrijven in de tuinbranche

Retail

Het tuincentrum, het groencentrum en de tuinwinkel vormen de gespecialiseerde detailhandel in de tuinbranche. Het tuincentrum profileert zich als meest complete aanbieder van levende en niet-levende materialen en heeft veruit het grootste marktaandeel. Groencentra zijn beduidend kleiner van opzet en leggen zich vooral toe op groene levende producten. De tuinwinkel legt het accent op hardwaren zoals bijvoorbeeld tuinmeubelen.

Leveranciers

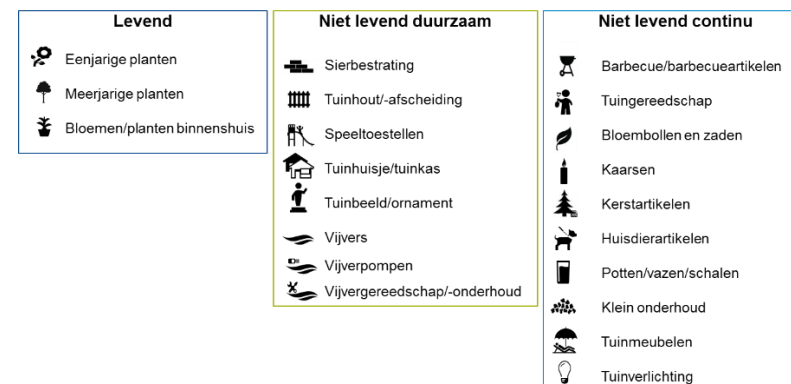
Producenten, leveranciers, importeurs, kwekers en groothandelaren in de tuinbranche kenmerken zich door een grote diversiteit aan producten. Enkele voorbeelden zijn bloemen, planten, tuinzaden, potgrond, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, tuinmeubelen, vijvers, verhardingsmaterialen, tuingereedschappen en machines, buitenspeelgoed, barbecues, diervoeding, potten en andere decoratiematerialen.

Geassocieerden

Naast bovenstaande leden kent Tuinbranche Nederland ook geassocieerde leden. Geassocieerde leden zijn leden die de branche een warm hart toedragen. Hieronder vallen bedrijven en organisaties die rechtstreeks producten of diensten leveren aan onze leden.

Productgroepen

De leden van Tuinbranche Nederland leveren een grote veelzijdigheid aan artikelen. De volgende product categorieën worden geïdentificeerd.

Afbeelding 1: Overzicht productgroepen tuinbranche

Marktonderzoek

Tuinbranche Nederland doet sinds 1997 continu onderzoeken die bijdragen aan het inzicht en de kennis van het aankoopgedrag en de visie van de (tuin)consument op de tuin. Dit met als doel de consument beter te leren kennen om zo de goede producten op de markt te brengen, in te kopen en te etaleren en de tuinconsument zo de weg naar tuinretail te laten vinden en hier producten aan te schaffen. Sinds 2010 is hier een ander doel bijgekomen. Door de consument goed te kennen evenals de markt en de tijdgeest kunnen we ook producten, informatie en diensten aanbevelen die aansluiten bij de behoeften van die consument en kunnen zo ook verspilling tegengaan. We willen de leden dus goed kunnen informeren over de markt en hun afnemers. Anderzijds gebruiken we de cijfers ook om onze stakeholders te kunnen informeren en enthousiasmeren voor onze branche. Met de resultaten van die onderzoeken helpen we hen ook inzicht te krijgen én kunnen we gericht de pers benaderen die interesse heeft in op onderzoek gebaseerde resultaten. Wat weer leidt tot aandacht voor de tuincentra, steeds meer kennis- en belevingscentra van groen en duurzaamheid. Hieronder een toelichting op een aantal onderzoeken.

Tuinbelevingsonderzoek

In 1997 is samen met de Universiteit Groningen onderzoek gedaan naar de tuinconsument. Immers wanneer je de tuin en tuinen gaat promoten, wil je ook weten wat deze tuin- en balkonbezitter beweegt, hoe je deze kunt verleiden en hoe je deze goed van dienst kunt zijn. Dit onderzoek wordt iedere 5 jaar herhaald zodat we daarin ook een ontwikkeling kunnen zien. Het laatste onderzoek is augustus 2016 afgerond. Daarin worden 6 type tuinbezitters beschreven. Dit onderzoek wordt met de leden gedeeld en de organisaties formuleren op grond van deze tuinbezitters hun eigen 'doelgroepen'. Producten en diensten worden of kunnen dus worden afgestemd op de behoefte van de tuinbezitter zodat overbodig produceren/inkopen in principe kan worden gereduceerd. Overigens werd dat jaar voor het eerst waarneembaar dat alle typen op zoek gaan naar rust in de tuin.

Trendonderzoek

Jaarlijks doen wij onderzoek naar de tijdgeest en de daaruit volgende waarden. Deze waarden worden gekoppeld aan de verschillende typen tuiniers. Zo kunnen we stijltrends voor ieder type ontwikkelen omdat we weten welke voorkeuren dat type waarschijnlijk heeft. Voor 2019 zijn bijvoorbeeld twee grote trends waarneembaar: klimaatverandering en technologische ontwikkelingen. Deze gaan zo snel dat wij het niet meer bij kunnen houden. Voor mensen die veiligheid als belangrijke waarde hebben is het belangrijk dat ze een 'zachte' landing in de nieuwe tijd maken. Dit betekent in de mode bijvoorbeeld pluizige warme comfortabele kleding en in de tuin ronde vormen, zacht

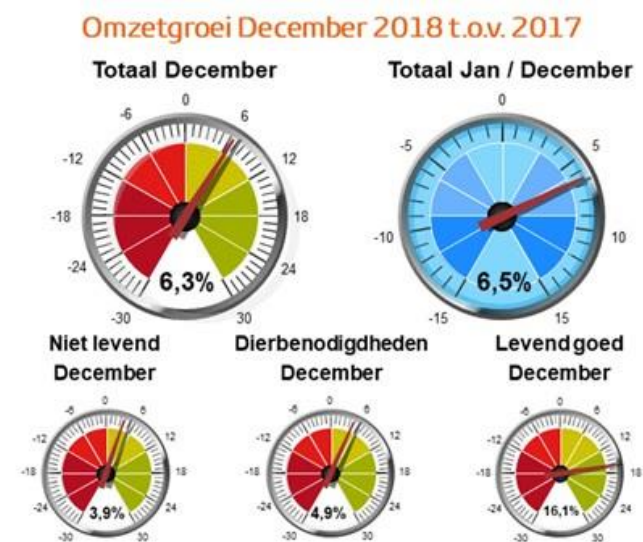
glooiend gras, aaibare planten, transparante schermen, pasteltinten en veel kussens. Veel aandacht hiervoor in de pers. Begin januari bijvoorbeeld een uitgebreid item in Eigen Huis en Tuin. Begin maart bijvoorbeeld in de Telegraaf.

Tuinbranche Nederland Consumententuinmonitor

Sinds 1997 doet GfK Benelux in opdracht van Tuinbranche Nederland continu onderzoek onder 10.000 consumenten die hun uitgaven voor de tuin bijhouden. Zo houden wij ook bij welke producten 'in' zijn. Dit onderzoek stelt ons in staat te zien hoe de tuinretail het doet in vergelijking met andere retailers (en online) maar ook krijgen wij inzicht in de consumentenprofielen (leeftijd, gezinsgrootte, type woonhuis etc). Sinds juli 2018 is er een trendbreuk omdat het panel naar 2500 mensen is gegaan die vier keer per jaar worden bevraagd. Wel is toegevoegd welk type tuinbezitter zij zijn. De cijfers voor 2018 worden 21 maart 2019 gepresenteerd aan de leden en de pers. We weten dat hier een plus in zit en we verwachten dat de totale markt tegen de 4 miljard grens aan zal liggen. De tuincentrumbranche vertegenwoordigt daarvan bijna 1 miljard.

Retailmonitor

Van 320 tuincentra worden de kassagegevens bijgehouden. Dit vormt ook een benchmark naar de consumententuinmonitor. Hieronder de resultaten van deze monitor.

Afbeelding 2: Retailmonitor

De resultaten van deze onderzoeken en projecten stellen ons in staat de tijdgeest, waarden-trends en het (koop) gedrag van de consument te kennen. Zo kunnen onze leden met deze informatie doelgericht produceren en inkopen zodat er in principe minder overbodig producten zijn.

de
levende
tuin.

Wij dragen bij aan een
gezonde, plezierige en
groene leefomgeving
voor mens en dier in
en om het huis.

De Levende Tuin

Met 'De Levende Tuin' maakt de tuinbranche helder hoe je met eenvoudige maatregelen als tuinbezitter je steentje kunt bijdragen aan behoud van biodiversiteit. In deze beweging werken we samen met onder meer Branchevereniging VHG, NL Greenlabel, diverse natuurorganisaties, NVTL en Stadswerk. De Levende Tuin omvat voor de tuincentra en leveranciers campagnes die we eerder uitrolden met diverse partners, zoals 'Vlinders in je tuin' met de Vlinderstichting, 'Vogels in je tuin' met Vogelbescherming Nederland, 'Bijen in je tuin' met de Nederlandse Bijenhouders Vereniging en 'Water in je tuin' met Amsterdam Rainproof.

Inzet van de beweging is tuinen het groene karakter van weleer terug te geven en het teveel aan grijs en stenen te vervangen voor flora en fauna. Terugkeer van 'het leven' in tuinen biedt meer natuurlijke habitat voor vogels, vlinders, bijen en andere dieren. Onze medewerkers in de tuincentra zijn en worden opgeleid om te adviseren over versterking van de biodiversiteit en een duurzame inrichting van en onderhoud van de tuin.

Klimaatbestendige tuin

Daarbij is er aandacht voor het klimaatbestendig maken van de tuin. En hoe dit als waterbuffer kan bijdragen aan tegengaan van wateroverlast na hevige regenval. Die bufferfunctie ging verloren onder tegels en bestrating, die ook in woonwijken decennialang modieus was. Er ligt een duidelijke relatie tussen de tuinbezitters en beheerders van de openbare ruimte, zoals gemeenten en waterschappen. Met hen zoekt Tuinbranche Nederland contact en afstemming. Het leidt tot regionale verbindingen tussen deze partijen en tuincentra en (nieuwe) vormen van samenwerking. Gezamenlijk

informer en inspireren we tuinbezitters over de bijdrage van hun klimaatbestendige, groene tuin aan hun eigen gezonde leefomgeving.

De Levende Tuin is een beweging die van en voor iedereen is en wordt aangejaagd door een kerngroep waaronder Tuinbranche Nederland. Met het concept De Levende Tuin willen wij aantonen hoe tuinen bijdragen aan een duurzame omgeving en hoe dit sterker kan. De Levende Tuin vormt een verbindende schakel tussen vele afzonderlijke initiatieven, zoals de promotie van het groen, initiatieven om de omgeving vriendelijk te maken voor vogels, egels, vlinders, bijen en het stimuleren van duurzame producten en duurzaam aangelegde tuinen.

Al deze waardevolle boodschappen afzonderlijk worden onvoldoende zichtbaar en hoorbaar gemaakt. Het is een gemeenschappelijke boodschap die elke partij op een eigen manier kan vertalen. Tuinbranche Nederland heeft samen met een aantal organisaties - Vogelbescherming Nederland, De Vlinderstichting, De Nederlandse Bijenhoudersvereniging en Amsterdam Rainproof - campagnes opgezet ter bevordering van de biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Inmiddels hebben wij met een aantal gemeenten en waterschappen campagnes om biodiversiteit en klimaatadaptatie bij consumenten te stimuleren.

Handboek De watervriendelijke tuin

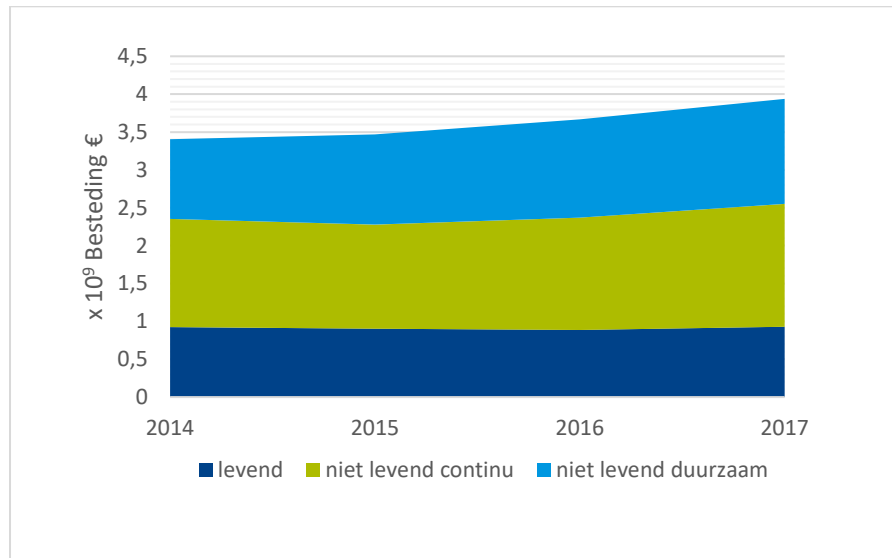
Afgelopen jaar is het handboek met 19 tips hoe hittestress en wateroverlast kunt voorkomen. Ook hier wordt dus gericht geadviseerd waarmee ook de juiste producten worden geadviseerd.

2.2 Omzetontwikkelingen

Uit de jaarlijkse monitoring van GfK komen de volgende markt cijfers.

De totale bestedingen aan tuinproducten was in 2017 ruim 3,9 miljard euro en dit is met gemiddeld 2% per jaar gestegen t.o.v. 2014. Dit komt voornamelijk doordat het gemiddeld bedrag per stuk is gestegen. De tuinretail vertegenwoordigt zo'n 36% van deze omzet.

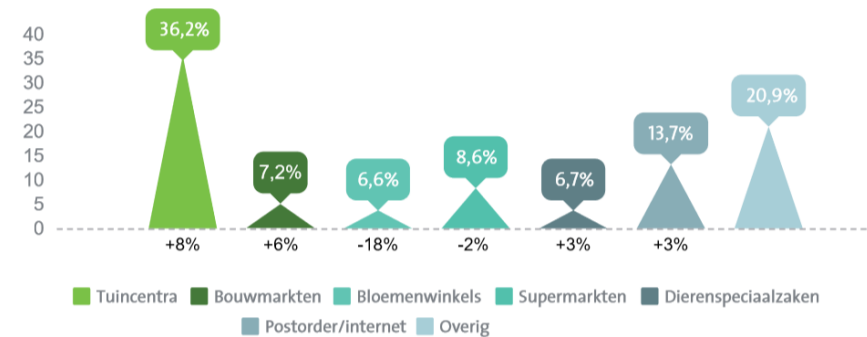
Uit de monitoring tot 2017 komen de volgende markt cijfers over de bestedingen per product categorie:

Afbeelding 3: GfK Monitoring: besteding tuinretail markt

Uit de jaarlijkse monitoring van GfK blijkt dat de tuincentra het belangrijkste kanaal zijn voor de verkoop van alle productcategorieën, tevens groeide de omzet hier het sterkst (+8%) over het afgelopen jaar.

Marktaandeel tuinproducten (%) per retailkanaal jan-jun 2018 en verandering tov 2017

Afbeelding 4: GfK Monitoring: marktaandeel tuinproducten per retailkanaal.

2.3 Trends en ontwikkelingen

Groen Brancheplan Tuinbranche 2022

Tuinbranche Nederland brengt sinds 2015 een Groen Brancheplan uit. Hierin staat de ambitie geformuleerd om met de tuinbranche bij te dragen aan een groene en gezonde leefomgeving voor mens en dier. Voor dit doel staan aspecten beschreven die de bedrijfsvoering van de tuinretail en hun leveranciers duurzamer maken. Het is een dynamisch plan zodat de branche doelen steeds bij kan stellen wanneer aspecten zijn gerealiseerd of nieuwe issues zich voordoen.

De tuinbranche draagt actief bij aan een gezonde woon- en leefomgeving. Onze producten en initiatieven helpen en inspireren consumenten kritisch te kijken naar de eigen tuin. Geef aandacht aan leefbaarheid voor jezelf, voor vogels, vlinders en bijen. Veelzijdig groen in plaats van alleen maar tegels en stenen geeft schonere lucht, meer verkoeling, betere afwatering én meer leven in de buitenruimte die uitgroeit tot verlengstuk van woonkamers en van de natuur. Klanten vragen advies aan tuincentra, hun kennis- en inspiratiebron en leverancier van tuinartikelen. Hoe zorgen tuininrichting en tuinonderhoud voor meer leven zoals vogels, vlinders en bijen? Is gebruik van gewasbeschermingsmiddelen schadelijk? Kan verharding ook water doorlatend zijn en hoe buffer ik bij hoosbuien water om dit later te hergebruiken en ook om het riool te ontlasten. Ze spreken tuincentra ook aan op hún positieve en negatieve bijdrage aan leefbaarheid. In dit brancheplan benoemen we wat wij als groenspecialist bij uitstek zelf ondernemen in de periode tot 2022.

Speerpunten

Het is een dynamische actieplanning, die ons, zoals de ondertitel duidelijk maakt, helpt. In de loop van de tijd kunnen speerpunten veranderen. Bestaande initiatieven kunnen uitbreiden en intensiveren. Of we spelen als branche in op veranderende trends en issues met nieuwe initiatieven, eventueel samen met andere partijen. In 2019 kennen we in ieder geval de volgende speerpunten:

- Promoten biodiversiteit, via de beweging 'De levende tuin'
- Scan duurzame tuincentra
- De milieu-meetlat
- Klimaatbestendige tuin
- Terugdringen exotische waterplanten
- Promoten biologische producten
- Duurzaam hout en
- Brancheplan Duurzaam Verpakken

Visie en trends

In de toekomstvisie van Tuinbranche Nederland staat dat wij ons blijven inzetten om de Levende Tuin en de regenbestendige tuin te promoten en diensten aan te bieden om biodiversiteit en waterberging te vergroten. Hiermee zullen de tuincentra zich nog meer dan nu het geval is, richten op hun rol als kennis- en expertise partij. Onderdeel van deze nieuwe business modellen zijn nieuwe diensten en samenwerkingsverbanden. In de afgelopen periode hebben ook gemeenten en waterschappen zich bij ons aangesloten.

Op termijn zal de verkoop van tuinartikelen online groeien. Zeker op het moment dat bloemen en planten op een goede manier gedistribueerd kunnen worden. Zodra dat het geval is, ontstaan er ook volop mogelijkheden voor de verkoop van verzorgingsproducten voor planten. Een productgroep die momenteel vrijwel niet online wordt afgenomen. Een van de uitdagingen daarbij zijn de transportverpakkingen, die het levende materiaal beschermen tijdens de bezorgfase. Ook hierbij geldt dat de primaire functie van de verpakking het beschermen van het product is. Hiermee zal de hoeveelheid verpakkingen voor deze productgroep naar verwachting toe gaan nemen. De Tuinbranche zal deze ontwikkelingen volgen en ook op dit vlak een rol vervullen om middels de elders in dit plan benoemde activiteiten een duurzame wijze van verpakken te stimuleren. Hierin werken we samen met Thuiswinkel.org en Royal Flora Holland.

Voor wat betreft het gebruik van grondstoffen en verpakkingen streven we naar een Circulaire Economie, waarin wij een toename zien van de inzet van biobased (hernieuwbare) en gerecyclede materialen. Technisch gezien is er meer mogelijk dan momenteel gebeurt. Echter: Zolang de prijs van dergelijke materialen fors hoger is dan die van virgin materialen zal de toepassing beperkt blijven. Een staffel in de afvalbeheerbijdrage voor circulaire en hernieuwbare materialen is één van de mogelijkheden om verduurzaming te stimuleren en versnellen.

Wat de deeleconomie betreft, zien we ook kansen voor de tuinbranche wanneer het gaat om grotere machines die ofwel gehuurd kunnen worden ofwel dat tuincentra hier een bemiddelende rol in kunnen spelen.

2.4 Wetgeving: Nederlands, Europees en wereldwijd

Nederland

Voor de periode 2013-2022 geldt Raamovereenkomst Verpakkingen II voor al het verpakkende bedrijfsleven van Nederland, dit zijn onder andere producenten, importeurs, en handelaren in de tuinbranche. In deze overeenkomst is opgenomen dat de bedrijven zich inzetten voor vermindering van materiaal gebruik en toename van het hergebruik van verpakkingsmateriaal.

Met ingang van de Raamovereenkomst Verpakkingen II is de verpakkingsbelasting omgezet in een Afvalbeheersbijdrage Verpakkingen. De bijdrage bestaat op twee delen: Algemene systeemkosten die geheven worden per kilogram verpakkingsmateriaal, ongeacht de materiaalsoort.

Materiaal specifieke kosten die de netto kosten moeten dragen voor inzameling, verwerking, en vermarkting van een materiaalsoort, eveneens verrekend per kilogram.

Voor de voornaamste verpakkingsmaterialen in de Tuinbranche gelden de onderstaande tarieven als specifieke kosten per materiaal.

Materiaalsoort	Tarief 2019 €/kg excl. btw
Papier en karton	0,022
Regulier kunststof tarief	0,640
Goed recyclebaar kunststof	0,380

Tabel 1: Tarieven afvalfonds 2019

Europa

De huidige Nederlandse wetgeving op het gebied van de duurzaamheid van verpakkingen is een aanscherping van wetgeving van de Europese Unie.

Tijdens de duur van dit verduurzamingplan, voor de periode 2019-2022, geldt de wetgeving van richtlijn 94/62/EG. Deze stelt dat verpakking moeten voldoen aan de Essentiële eisen:

- Het volume en gewicht van de verpakking zijn zo klein mogelijk gehouden, waarbij de verpakking nog steeds functioneel verpakt en voldoet aan veiligheidseisen en hygiëne-eisen.
- De verpakking is tenminste geschikt voor hergebruik, recycling of terugwinning aan het einde van zijn levensduur. Terugwinning is een breed gedefinieerd begrip waaronder compostering en verbranding voor het terugwinnen van energie vallen.
- Er mogen geen gevaarlijke of schadelijke stoffen vrijkomen in de verbranding, storting of recycling van de verpakking.

Bij het stellen van doelen voor 2022 is het verstandig om ook alvast rekening te houden met de richtlijn (EU) 2018/852, waarin (minimale) recycling doelstellingen voor 2025 zijn vastgesteld. Deze zijn:

Materialen	EU Recycling doelstelling 2022 (gewichtsperscentage)
Papier en Karton	75 %
Kunststoffen	50 %
Hout	25%
Ferrometalen	70%
Aluminium	50%
Glas	70%

Tabel 2: Recycling doelstellingen EU 2022

Opmerking: 94/62/EG is net herzien (2018/852) als onderdeel van het afvalpakket. De lidstaten hebben tot 5 juli 2020 de tijd om de nieuwe afvalrichtlijnen om te zetten in nationale wet- en regelgeving. Hierin staan wel wat belangrijke wijzigingen, waaronder de mogelijke aanpassing van de Essentiële eisen en het meetmoment van recycling.

2.5 Verpakkingen

Verpakkingen kunnen worden omschreven als tijdelijke omhullingen van producten. Er kunnen drie hoofdcategorieën verpakkingen onderscheiden worden:

- Primaire verpakking of verkoopverpakkingen: de verpakkingen die in de winkel staan en voor de consument bedoeld zijn. Primaire verpakkingen zitten direct om een product en kunnen niet verwijderd worden zonder het product te veranderen. Voorbeelden van primaire verpakkingen zijn kunststof zakken voor potgrond, flessen, plantenspotten.
- Secundaire verpakking of verzamelverpakkingen: verpakkingen die een aantal verpakte producten bevatten en gebruikt worden voor distributie en display in winkels. Een secundaire verpakking kan worden verwijderd zonder het product te beschadigen. Voorbeelden zijn dozen of trays, waarin meerdere producten worden verkocht.
- Tertiaire of transport/verzendingverpakkingen: verpakkingen voor grotere hoeveelheden producten specifiek voor vervoer zoals pallets, kartonnen dozen, kunststof folie en containers die transport en 'handling' eenvoudiger maken.

De verduurzamingsambities hebben met name betrekking op onderstaande verpakkingen:

Primair

- Kunststof folie (zakken)
- Kunststof flessen en containers
- Vouwkarton (doosjes en blisterkaarten)
- Plantenspotten
- Hoezen (planten en bloemen)
- Etiketten (steek- en hangetiketten)

Secundair

- Plantentrays (eenmalig/meermalig)
- Bloemenemmers (eenmalig/meermalig)
- Dozen (golfkarton dozen / massief karton bloemendozen)

Tertiair

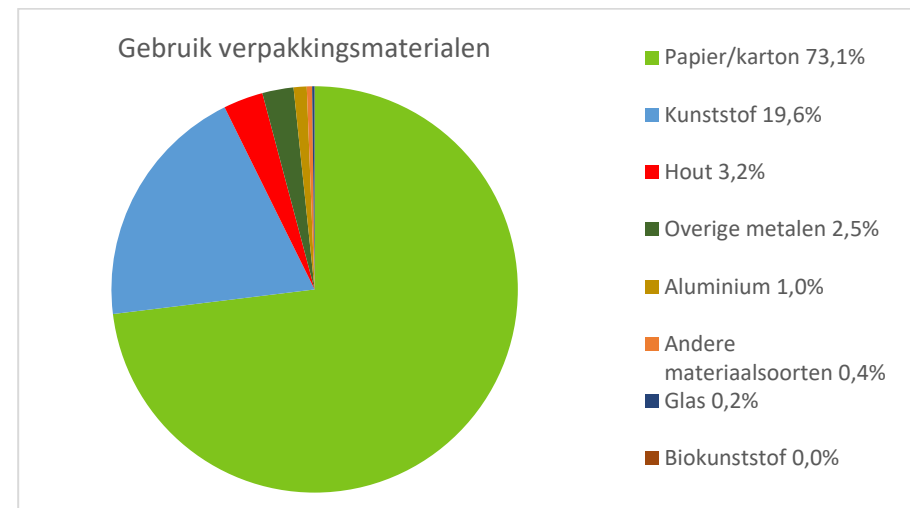
- Karren en pallets
- Krimp- en rekwikkelfolie

Verpakkingsfuncties

De gebruikte primaire verpakkingen in de tuinbranche vervullen hoofdzakelijk de volgende functies:

- Bijhouden van de producten. Bijvoorbeeld kartonnen dozen grondverbeteraar.
- Bescherming van producten. Bijvoorbeeld vocht-dichte kunststof zakken ter bescherming van zaden, of hoezen ter bescherming van bloemen en planten.
- Het voorzien van productinformatie. Bijvoorbeeld veiligheidsinstructies op flessen onkruidverdelgers of informatie over de verzorging van planten op steetiketten.
- Het dragen van beeldmerk of tonen van reclame uitingen. Bijvoorbeeld op zakken mestkorrels.

Van de totale hoeveelheid verpakkingsmaterialen die de leden van Tuinbranche Nederland rapporteren aan het Afvalfonds bestaat ongeveer 73% uit papier en karton en 20% uit kunststof. Vandaar dat zowel de huidige als de toekomstige inzet op de verduurzaming van verpakkingen zich richt op papier, karton, en kunststoffen.

Afbeelding 5: Gebruik verpakkingsmaterialen Tuinbranche

De tuinbranche doet al veel op het gebied van duurzaam verpakken. Bijvoorbeeld het reduceren van gewicht op kartonnen verpakkingen, het gebruik van post-consumer recycalaat in flessen en het gebruik van kunststoffen uit hernieuwbare bronnen in zakken.

In dit brancheplan is een aantal voorbeelden beschreven die in de enquête onder de leden zijn genoemd. De branche verduurzaamt in snel tempo mede onder druk van natuurorganisaties, maar ook omdat de consumenten en retail dit eisen. De branche is zich bewust van haar 'voorlopervoordeel' als kenniscentrum van groen en duurzaamheid en is van mening dat zij deze rol terecht zal moeten claimen.

2.6 Raakvlak met andere branches

Er zijn diverse raakvlakken met andere branches, die zelf ook een brancheverduurzamingsplan hebben opgesteld:

VWDHZ - Vereniging van Winkelketens in de Doe-Het-Zelfbranche

In dit plan zijn de tuinbranche activiteiten van de bouwmarkten niet meegenomen aangezien deze door de DHZ ketens niet apart worden bijgehouden.

Thuiswinkel.org

Het online kanaal wordt steeds belangrijker voor de tuinbranche, waarbij klanten er voor kiezen om producten thuis te laten bezorgen. Voor deze verzendverpakkingen worden de doelen en activiteiten van Thuiswinkel.org gevolgd, waar een aantal leden ook lid van zijn.

NVG – Nederlandse Voedingsindustrie Gezelschapsdieren

is de branchevereniging van huisdiervoeding ('petfood') fabrikanten- en importeurs in Nederland. Zij zijn aangesloten bij het brancheverduurzamingsplan van FNLI/CBL/NVG en deze producten en verpakkingen vallen dus niet onder dit plan.

Royal Flora Holland

VGB (Vereniging van Groothandelsbedrijven in Nederland) heeft er voor gekozen om geen brancheplan op te stellen. Royal Flora Holland heeft aangegeven dat zij zelf een plan gaan schrijven. Om deze reden zijn de doelen met betrekking tot volgende verpakkingen in dit plan afgestemd met Royal Flora Holland: trays, potten, labels en hoezen.

3. Blick op de toekomst: generieke ambities

De verdere verduurzaming van verpakkingen draagt bij aan een circulaire economie. Een zo duurzaam mogelijk ontworpen verpakking draagt immers direct bij aan het langer in de keten houden van grondstoffen en het zo veel mogelijk voorkomen van verpakkingsafval en schadelijke emissies naar bodem, water en lucht.

De verduurzamingsthema's staan in ieder geval hierbij centraal:

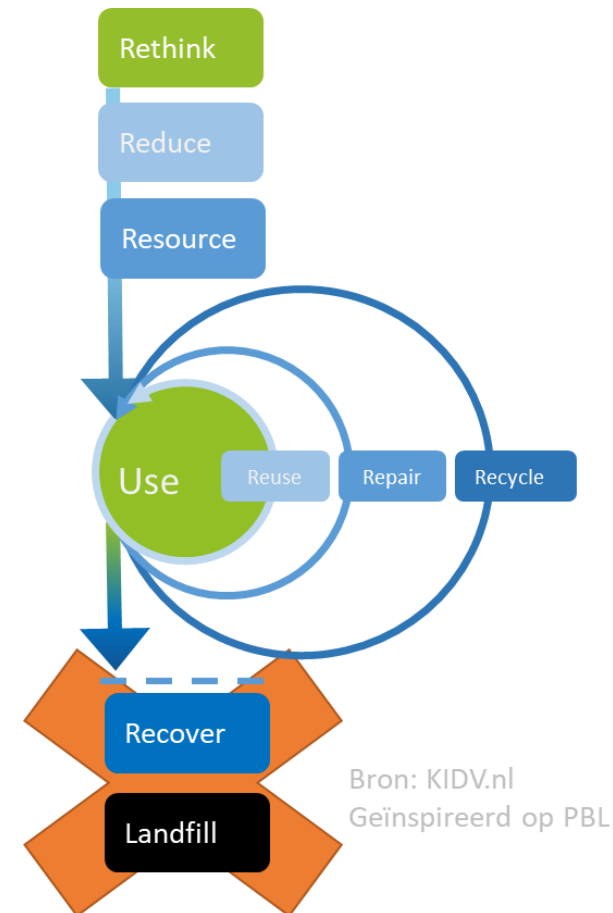
- **Rethink en Reduce;** Voorkomen van verspilling van materialen en zuiniger gebruik van grondstoffen.
- **Reuse;** Verhoging van het gebruik van meermalige verpakkingssystemen
- **Recycle;** Inzamelen en terugwinnen van verpakkingsmaterialen
- **Resource;** Het inzetten van materialen uit duurzame bronnen met lagere milieudruk in productie en/of verwerking. Dit kan de inzet van een hernieuwbare grondstof en/of secundaire (gerecyclede) grondstof zijn.

Op basis van bovenstaande verduurzamingsthema's (zie ook figuur 6) zijn er vier generieke doelen opgesteld die gelden voor alle productcategorieën.

3.1 Rethink en Reduce

Generiek doel 1: Er wordt niet meer verpakking gebruikt dan functioneel nodig is om de producten onbeschadigd bij eindgebruikers te bezorgen.

Veel van de Tuinbranche leveranciers zijn actief bezig met het reduceren van de hoeveelheid verpakkingen. In de afgelopen jaren is met name geïnvesteerd in het terugbrengen van de hoeveelheid karton, zowel in de consumenten- als bedrijfsverpakkingen. Daarnaast is veel energie gestoken in het verminderen van de kunststof verpakkingsmaterialen. Met name de 'potgrond' producenten hebben de dikte van de folies al tot het minimum gereduceerd. In dit brancheplan is er een specifiek doel gezet op het reduceren van het gebruik van hoezen voor planten en bloemen.

Bron: KIDV.nl
Geïnspireerd op PBL

Afbeelding 6: Verduurzamingsthema's

3.2 Reuse

Generiek doel 2: Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van herbruikbare verpakkingen en logistieke hulpmiddelen, zoals meermalige trays, bloemenfusten en karren.

In de tuinsector bestaan meermalige (herbruikbare) alternatieven voor bijvoorbeeld eenmalige kunststof plantentrays en bloemenfusten. Royal Flora Holland, dat 90% van de Nederlandse handel in planten en snijbloemen verzorgt, beheert een poolsysteem van karren, plantentrays en bloemenfusten. Dit onderwerp zal in het brancheplan van de Sierteelt sector van VBN en Royal Flora Holland aan de orde komen. Tuinbranche Nederland ondersteunt het streven naar het stimuleren van het gebruik van meermalige verpakkingen.

Afbeelding 7: Herbruikbare logistieke hulpmiddelen en verpakkingen (Royal Flora Holland)

3.3 Recycle

Generiek doel 3: In 2022 zijn alle verpakkingen in de tuinbranche volledig recyclebaar. Dit betekent dat alle verpakkingen voldoen aan de KIDV recycle check.

Dit houdt in dat al het verpakkingsmateriaal volledig recyclebaar moet zijn. Voorbeelden hiervan zijn het toepassen van mono-materialen in potgrondzakken en het voorschrijven van onbedrukte palletfolie. Om dit doel te bereiken zal Tuinbranche Nederland workshops organiseren voor haar leden in het ontwerpen voor optimale recycling, informatie bieden over geschikte materiaalkeuze in het inkoopproces, en er bij haar leden op aandringen om 100% recyclebare verpakkingen op te nemen in de leveranciers voorwaarden.

Papier en karton

Ongeveer 73% van het verpakkingsmateriaal in de tuinbranche bestaat uit papier of karton. In Nederland wordt 87% van al het papier en karton gerecycled en in alle Nederlandse gemeenten wordt papier als aparte afvalstroom ingezameld voor recycling. De tuinbranche wil actief meewerken aan het verbeteren van deze papier- en kartonrecycling door te zorgen dat de verpakkingen zo worden ontworpen dat ze geschikt zijn voor recycling.

Kunststoffen

Bijna 20% van het verpakkingsmateriaal in de tuinbranche is gemaakt van kunststoffen. Inzameling van kunststof verpakkingen neemt toe in Nederland, maar is niet in alle Nederlandse gemeenten geïntegreerd. Tevens zijn niet alle kunststoffen momenteel recyclebaar in de gangbare sorteer- en recyclingsprocessen van consumentenafval. Een voorbeeld hiervan is het polystyreen dat gebruikt wordt in de plantentrays en zwarte potten en trays. Retailers en leveranciers in de tuinbranche kunnen deze trays wel apart inzamelen en in bulk terugsturen naar de producenten. Op dit moment wordt ca. 50% van de trays ingezameld en gerecycled. Daarnaast wordt er gerecycled kunststof van oude koelkasten ingezet bij de productie van plantentrays.

Afbeelding 8: Inzameling eenmalige plantentrays (links) en herbruikbare plantentrays (rechts) bij een tuincentrum van Intratuin.

Consumentenverpakkingen

Een deel van de verpakkingen wordt door consumenten meegenomen, zoals: flessen, containers, potten, trays voor perkplanten, hoezen, etc. Deze verpakkingen moeten uiterlijk 2022 voldoen aan de KIDV recyclecheck. Dit betekent dat ze via het PMD afval ingezameld en gerecycled kunnen worden.

Actie: In 2019 en 2020 zullen verschillende tuincentra een pilot opzetten voor het verzamelen van gebruikte trays en potten van consumenten. Als dit succesvol is zal dit systeem worden uitgerold bij alle aangesloten tuincentra.

Weggooiwijzer

Consumenten zullen beter worden geïnformeerd over de wijze van afdanking, door middel van de weggooiwijzer of een ander internationaal erkend recycling symbool. De weggooiwijzer is ontwikkeld voor verschillende verpakkingsvormen en materialen en gaat uit van de meest gangbare stromen verpakkingsafval in Nederland.

Deze iconen zijn te vinden in de [factsheet "Weggooiwijzer" van het KIDV](#)

Afbeelding 9: Voorbeelden weggooiwijzer

3.4 Resource

Generiek doel 4: Er wordt gebruik gemaakt van verpakkingsmaterialen met de laagste milieu-impact.

- Waar mogelijk wordt gerecycled kunststof ingezet voor kunststof verpakkingen.
- Er zal worden onderzocht voor welke toepassingen het gebruik van biobased en/of biologisch afbreekbare kunststoffen zinvol is.
- Alle papieren en kartonnen verpakkingen worden gemaakt uit gerecyclede vezels en/of FSC/PEFC gecertificeerde bronnen.

Recycled content

De tuinbranche heeft een lange traditie op het gebied van recycling en het toepassen van gerecycled materiaal in verpakkingen. Dit is vooral gedreven uit kostenoverwegingen en hierover is tot nu toe weinig gecommuniceerd, maar de laatste jaren wordt ook de vraag vanuit de markt sterker.

Vrijwel alle producenten van plantentrays, bloemenemmers en plantenpotten gebruiken zeer hoge percentages gerecycled kunststof. Ook in de flessen en containers wordt door steeds meer producenten/leveranciers recycled kunststof ingezet. Tevens is Tuinbranche Nederland-lid Pokon Naturado betrokken bij Project ProLiFeX: onderzoek naar het toepassen van gerecycled kunststof in de meerlaagse folies voor hun meststoffen.

Voorbeeld:
RECOVER is de nieuwste productlijn van Desch, waarvoor uitsluitend post-consumer plastic afval wordt ingekocht. De producten krijgen een eigen, onderscheidende kleur, die het mogelijk maakt de producten na gebruik tijdens de afvalverwerking eenvoudig uit de afvalstroom te schiften, waarna ze opnieuw gerecycled kunnen worden. (bron: Desch)

Voorbeeld:
Het keurmerk Normpack® is 'de standaard' voor eenmalige plantentrays. Op jaarbasis worden er circa 180 miljoen trays geproduceerd. Sinds 2003 zamelen de Royal FloraHolland veilingen actief de gebruikte trays in. Sivepo verzorgt de uitvoering hiervan. Van de ingezamelde trays wordt weer grondstof voor nieuwe plantentrays gemaakt door het te wassen, uit te sorteren en tot regranulaat te verwerken. Producenten gebruiken dit recyclaat voor het maken van nieuwe folie waarmee nieuwe trays gemaakt worden. De producenten van Normpack trays, waaronder Modiform en Desch gebruiken vrijwel 100% gerecycled Polystyreen, afkomstig van ingezamelde plantentrays en andere stromen, zoals: gerecyclede koelkasten.

Voorbeeld:
In 2019 zijn alle producten in ECOstyle sprayflessen en de doseerflessen omgezet naar de circulaire flessen. Hiermee is ruim 60% van alle kunststof flessen van het ECOstyle assortiment circulair. Daarnaast zijn ze in gesprek met hun leveranciers en afvullers van vloeibare plantenvoeding. Wanneer ze ook deze verpakkinglijnen kunnen omzetten naar Post Consumer Recycled HDPE, dan zitten ze al op bijna 90% circulaire flessen. Dit levert een CO2 reductie op van 75% en een besparing van 95% op fossiele grondstoffen. (bron: ECOstyle)

Project ProLiFeX: "Postconsumer Recycling Of L(L)DPE in Flexible EXtrusion"

Attero, TUSTI, TU Eindhoven, Dow Benelux, Oerlemans Packaging en Pokon Naturado hebben als consortium de handen ineen geslagen voor technologisch onderzoek naar een gesloten plasticfolieketen waardoor uiteindelijk de vraag naar virgin plastics afneemt. Het onderzoek is vorm gegeven in het project ProLiFeX: "Postconsumer Recycling Of L(L)DPE in Flexible EXtrusion". Ieder zal vanuit zijn eigen rol in de waardeketen de benodigde expertise inbrengen.

Het onderzoek kent drie doelstellingen:

1. **Ontwikkeling van een competitieve granulaatstroom van constante en voldoende hoge kwaliteit;** Attero zal plasticfolie uit huishoudelijk PMD-afval in haar nieuwe Polymer Recycling Plant (PRP) versnipperen, heet en koud wassen en recycleren tot granulaat. TUSTI levert de testfaciliteiten op laboratoriumschaal om granulaat te produceren en te testen op relevante eigenschappen. Attero zal aanpassingen doen in haar processen om de juiste kwaliteit te behalen.
2. **Ontwikkeling van een competitieve folie van gerecycled kunststof;** Oerlemans Packaging zal nieuwe folies produceren met daarin Attero's regranulaat aangevuld met virgin PE van projectpartner Dow. Oerlemans Packaging, Dow en TU/E zullen specifieke recepten voor zowel de mono- als meerlaagse folies ontwerpen. Dow zal experimentele analyses uitvoeren van het Attero granulaat en van mengsels hiervan met goedgekozen andere materialen. Dit dient om de kwaliteit, eigenschappen, en de consistentie en variatie hierin te onderzoeken.
3. **Ontwikkeling van een circulaire verpakking voor consumentenproducten met een zo hoog mogelijk percentage gerecyclede content;** Pokon Naturado zal de door Oerlemans Packaging geproduceerde folies gaan testen op een verpakkinglijn voor meststoffen. De test zal vervolgens ook plaatsvinden op meerlaagse folieverpakkingen voor potgronden waar hogere eisen worden gesteld voor wat betreft rek en sealbaarheid.

Het project ProLiFeX heeft een doorlooptijd van tweeënhalf jaar en wordt mede mogelijk gemaakt door een Joint Industry Project-subsidie van €495.000.

Biobased en/of biodegradable materialen

De context van waarin diensten en producten in de tuinbranche worden gebruikt (buiten, in de tuin) leent zich wellicht voor het gebruik van bio-based en/of biologisch afbreekbare verpakkingsmaterialen, maar de voordelen en eventuele onvoorziene nadelen zijn op dit moment niet bekend bij de brancheorganisatie.

Het toepassen van biobased grondstoffen leeft erg in de tuinbranche. Enkele koplopers zijn bezig met proeven of hebben al biobased producten en/of verpakkingen op de markt. Belangrijk is wel dat deze materialen moeten voldoen aan te wettelijke eisen, waarbij de producten voldoende beschermd moeten worden teneinde de gebruikte grondstoffen langer houdbaar te houden. Andere belangrijke voorwaarde is dat het toepassen van biobased en/of biodegradable producten en verpakkingen de bestaande recycling systemen niet mogen verstoren.

Actie: Tuinbranche Nederland zal laten onderzoeken voor welke toepassingen in de tuinsector, het gebruik van bio-based kunststoffen en/of biodegradable materialen een toegevoegde waarde heeft. Dit onderzoek zal uiterlijk 2020 zijn uitgevoerd.

	<p>Voorbeeld: Pokon introduceerde in 2018 een folie verpakkingen van 40% BioPE vervaardigd uit suikerriet. Dit materiaal is tevens 100% recyclebaar. Inzet van 40% Biobased PE voor een nieuw en innovatief potgrondconcept, waarbij niet allen een groot deel van de gebruikte grondstoffen hernieuwbaar is maar ook de verpakking. Biobased kunststof is duurder maar voor deze specifieke toepassing past het goed bij het product en kan deze meerwaarde terugverdiend worden. Tot heden niet geïntroduceerd vanwege het feit dat de meerprijs niet door te berekenen is aan retailers en consumenten. Dat lijkt nu wel te lukken door te komen met een volledig duurzaam grondconcept, waarbij de biobased verpakking een deel van het verhaal is in plaats van het hele verhaal.</p>
--	--

FSC/PEFC certificering

Gecertificeerd papier en karton is afkomstig uit duurzaam beheerde bossen en/of gerecycled materiaal. De belangrijkste certificeringssystemen zijn Forest Stewardship Council (FSC), Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) en Forestry Sustainable Initiative (FSI). Deze keurmerken geven aan dat de grondstof voor het karton afkomstig is uit verantwoord beheerde bossen.

Bij certificering stelt een zogenaamde derde partij, de certificeerder, vast dat een bedrijf zich aan de regels houdt. Die regels zijn vastgelegd in een standaard. FSC en PEFC kennen twee vormen van certificering: certificering van bosbeheer (FM) en certificering van bedrijven, de Chain of Custody (CoC). Om FSC of PEFC-gecertificeerd hout en papier te onderscheiden van niet-gecertificeerde (hout)producten moeten alle schakels in de handelsketen gecertificeerd zijn (certificering van de 'Chain of Custody' (CoC)).

Afbeelding 10: PEFC en FSC logo's

	<p>Voorbeeld: ECOstyle heeft op de kartonnen vouwdozen een FSC certificering.</p> <p>Omdat sommige verpakkingen erg klein zijn en er veel informatie op het product moet worden aangebracht, zal het niet in alle gevallen mogelijk zijn om het FSC/PEFC logo op de verpakking aan te brengen. Dit betekent niet altijd dat de betreffende leverancier niet gecertificeerd is.</p>
--	--

4. Specifieke doelen voor 2022

In dit brancheplan zijn specifieke doelen opgenomen voor de meest gebruikte verpakkingen.

Transportverpakkingen

Transportverpakkingen en logistieke hulpmiddelen (secundair en tertiair)

- Plantentrays
- Bloemenemmers en -fusten
- Kartonnen dozen
- Palletfolie
- Pallets en houten verpakkingen

4.1 Plantentrays

Op dit moment wordt ca. 6% van de planten bij Flora Holland aangeleverd op meermalige plantentrays en 94% op eenmalige plantentrays. Mogelijk is het gebruik van meermalige trays in Nederland hoger, maar hier zijn geen goede cijfers van beschikbaar. Redenen voor het gebruik van eenmalige trays zijn ondermeer: de goede beladingsgraad op karren en de flexibiliteit. Voor meermalige trays moet statiegeld doorberekend worden aan de klant en dit levert extra administratieve lasten op.

Doelstelling 1: In 2022 wordt 50% van de planten bestemd voor retail leden in Nederland getransporteerd in meermalige plantentrays.

Afbeelding 11: Meermalige plantentray (links) en eenmalig plantentray (rechts).

Een middel om tot een hoger gebruik van meermalige trays te komen is dat het leveren van planten op meermalige trays wordt opgenomen in de leveranciersvoorwaarden van de bij de brancheorganisatie aangesloten retailers. Flora Holland heeft aangegeven in haar brancheplan dat ze de tarieven voor meermalige trays verder willen verlagen om het gebruik te stimuleren.

Daar waar gebruik wordt gemaakt van eenmalige trays, bijvoorbeeld bij hardlopende seizoen producten, zullen de tuincentra deze verpakkingen gescheiden inzamelen en afleveren voor recycling.

Samen met de bloemenveilingen Flora Holland wordt er naar gestreeft om de inzameling en recycling van eenmalige plantentrays te verhogen van 50% naar 75%.

4.2 Bloemenemmers en -fusten

Op dit moment wordt ca. 90% van de bloemen bij Flora Holland aangeleverd in meermalige bloemenfusten en 10% in eenmalige emmers of in dozen.

Doelstelling 2: In 2022 worden alle bloemen bestemd voor retail leden in Nederland getransporteerd in meermalige bloemenfusten.

Afbeelding 12: Meermalige bloemenfust (links) en eenmalige bloemenemmer.

Daar waar gebruik wordt gemaakt van eenmalige emmers, bijvoorbeeld bij speciale actie producten, zullen de tuincentra deze verpakkingen gescheiden inzamelen en afleveren voor recycling.

4.3 Kartonnen dozen

Tuincentra en andere retailkanalen krijgen veel producten aangeleverd in golfkarton dozen. Deels uit Nederland en Europa, maar ook een groot deel wordt geïmporteerd uit Aziatische landen. Dit kan als materiaal van hernieuwbare bronnen worden beschouwd, maar het is essentieel dat deze bronnen ook op verantwoorde manier worden beheerd. Alle papier en karton dat vrijkomt in distributiecentra en in het retailkanaal wordt apart ingezameld en gerecycled.

Afbeelding 13: Golfkartonnen dozen (Edelman)

FCS/PEFC certificering

De Nederlandse leveranciers, zoals: Pokon Naturado en Talen Tools gebruiken inmiddels vrijwel 100% FSC/PEFC karton voor zowel omverpakkingen als productverpakkingen. Voor de import ligt het vaak wat lastiger. Het is niet bekend welk deel van de import dozen uit FSC/PEFC gecertificeerd papier bestaat. Bij Edelman is 95% van de import afkomstig van gerecycled karton, waarvan de herkomst (FSC/PEFC) niet traceerbaar is.

Doelstelling 3: 80% van het papier en karton in transportverpakkingen is FSC/PEFC gecertificeerd of gemaakt van gerecycled materiaal/karton?.

4.4 Palletfolie

Palletfolie of rekwikkelfolie is het folie dat gewikkeld wordt om de verpakkingseenheden die op een pallet staan. Kunststof folie, zoals rekwikkelfolie en palletfolie wordt bij de tuincentra al vele jaren apart ingezameld (Knapzak) en gerecycled. Het doel voor rekfolie

in het brancheplan is om gebruik te maken van zoveel mogelijk transparant en onbedrukte folie zodat de condities voor recycling optimaal worden gemaakt.

Doordat het materiaal in de afgelopen 5 jaar hoogwaardiger is geworden, heeft er een afname van de dikte van het folie plaatsgevonden. In sommige gevallen wordt gebruik gemaakt van folie gemaakt van gerecycled materiaal, zoals bij folie voor tegels en bestrating. Het nadeel van gerecycled folie is de negatieve invloed die het heeft op de dikte. De dikte is namelijk weer licht toegenomen om de kracht van de folie te kunnen blijven waarborgen.

De meeste palletfolie is transparant en onbedrukt. Voor een aantal bouwmaterialen wordt nog gekleurd of bedrukt folie gebruikt. Ook worden soms stickers op het folie aangebracht. Dit maakt de folie moeilijker te recyclen en daarom zal contact opgenomen worden met leveranciers om dit te verbeteren.

Doelstelling 4: In 2022 is alle palletfolie transparant en onbedrukt, zodat het geschikt is voor recycling.

4.5 Pallets en houten verpakkingen

Houten verpakkingen, zoals eenmalige pallets en kratten zijn vaak afkomstig uit Azië. Ze worden bij de importeur of bij het tuincentrum apart ingezameld en aangeboden voor recycling. Het is niet altijd bekend of er FSC/PEFC hout voor deze export verpakkingen wordt gebruikt. In de leveranciersvoorwaarden moeten eisen worden gesteld aan de herkomst van deze houten verpakkingen. Waar mogelijk worden houten verpakkingen vervangen door kartonnen verpakkingen.

Doelstelling 5: In 2022 zijn alle houten pallets en houten verpakkingen FSC/PEFC gecertificeerd, ofwel vervangen door kartonnen verpakkingen.

Consumentenverpakkingen

Consumentenverpakkingen (primair)

- Kunststof folie (zakken)
- Kunststof flessen en containers
- Vouwkarton (doosjes en blisterkaarten)
- Plantenpotten
- Hoezen (planten en bloemen)
- Etiketten (steek- en hangetiketten)

4.6 Kunststof folie (zakken)

Kunststof zakken worden onder meer gebruikt voor potgrond en grondverbeteraar. Er is afgelopen jaren veel bereikt op het gebied van gewichtsreductie en de zakken zijn inmiddels zo dun dat de grenzen hiervan in zicht zijn.

Afbeelding 14: Kunststof zakken voor potgrond en grondverbeteraar (Pokon)

De LDPE zakken worden op dit moment grotendeels gemaakt op een drielaags co-extrusie lijn. De binnenlaag is zwart, terwijl de tussenlaag en buitenlaag wit zijn.

Pokon Naturado is betrokken bij Project ProLiFeX, een onderzoek naar het toepassen van post-consumer gerecycled kunststof in de meerlaagse folies. Dit onderzoek heeft als doel een productiepijl te kunnen draaien voor de productie van LDPE zakken voor de Pokon meststoffen. Het toepassen van gerecycled materiaal in deze zakken zal een mooie stap zijn in de verduurzaming van de potgrond verpakkingen. Pokon Naturado wil als tussenstap experimenteren met het toepassen van post-industrial gerecycled kunststof.

Doelstelling 6: Onderzoek naar de toepassing van PCR-LDPE in zakken voor potgrond en grondverbeteraars. Bij een positieve uitslag van dit onderzoek zal deze verpakking in 2022 op de markt worden gebracht.

4.7 Flessen en containers

Kunststof flessen en containers worden gebruikt voor vloeistoffen, zoals: groeistoffen, schoonmaak- en bestrijdingsmiddelen. HDPE flessen en containers worden geëxtrudeerd en geblazen. HDPE wordt veel toegepast in flessen en containers omdat het gebruik van PET is voor de meeste producten niet haalbaar, vanwege migratie en verdamping van vloeistoffen. Voor wat het gebruik van PET betreft, is er een aantal belemmeringen. Voor vloeibare meststoffen en bestrijdingsmiddelen geldt dat er migratie optreedt van de stoffen, waardoor de werking en volume afnemen. Bovendien is het voor bestrijdingsmiddelen vaak zo dat in de wettelijke toelating van deze middelen eisen en voorwaarden worden gesteld aan het verpakkingsmateriaal. Voor vloeistoffen is dat vrijwel altijd HDPE. Hiermee is PET voor dergelijke producten uitgesloten. Biobased of gerecycled HDPE behoren wel tot de mogelijkheden en zullen ook toegepast gaan worden.

Afbeelding 15: Kunststof flessen en containers van rHDPE (Pokon en ECOstyle)

Koplopers, zoals Pokon Naturado en ECOstyle, hebben afgelopen jaren grote stappen gezet om meer post-consumer recyclelaet (PCR) toe te passen in de flessen. Het doel is volledige inzet van recycled content (100%). Er gaat echter nog wat tijd overheen om de juiste materiaalspecificaties en matrix te krijgen en deze te testen. Ook het krijgen van de juiste kleur materiaal is een knelpunt. Koplopers streven naar de inzet van 90-100% r-HDPE, maar voor de rest van de branche is het doel nog iets lager gezet.

Doelstelling 7: In 2022 bevatten alle flessen en containers voor de tuinbranche minimaal 80% post-consumer recycled kunststof.

4.8 Vouwkarton (doosjes en blisterkaarten)

Vouwkarton verpakkingen worden toegepast in doosjes, waarin vaak een kunststof of papieren binnenzak wordt gebruikt. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van kartonnen blisters en blisterkaarten.

Afbeelding 16: Vouwdoosjes

Doelstelling 8: 90% van het papier en karton in consumentenverpakkingen is FSC/PEFC gecertificeerd of gemaakt van gerecycled materiaal.

4.9 Plantenpotten

Er zijn verschillende soorten plantenpotten, waarbij het belangrijkste onderscheid is of het kweekpotten of sierpotten zijn. Kweekpotten worden gebruikt door plantentelers die hier de plant in laten groeien. Deze kweekpotten zijn vooral functioneel en hierbij wordt vooral gestuurd op een zo laag mogelijke prijs. Sierpotten hebben een marketingfunctie en deze

worden over het algemeen door de consument ook gebruikt om in het huis of de tuin te zetten. Formeel gezien is dit geen verpakking, maar een onderdeel van het product.

Afbeelding 17: Plantenpotten van PCR (links), biobased kunststof (midden) en papierpulp en groen afval (rechts)

Vrijwel alle producenten van kunststof plantenpotten maken gebruik van gerecycled materiaal. De percentages lopen uiteen van 75-80% voor gekleurde potten tot 95-100% voor grijze en zwarte potten. Waar in het verleden nog veel gebruik werd gemaakt van productieafval, zien we de laatste jaren een toenemend gebruik van post-consumer recyclelaet.

Er is op dit moment veel onduidelijkheid over het sorteren en recyclen van zwarte plantenpotten. De meeste sorteerdere van consumentenafval kunnen zwart niet sorteren met de gebruikte infrarood technologie. Doelstelling voor 2022 is dat alle plantenpotten sorteerkbaar en recyclebaar zijn. Dit kan gebeuren door de potten beter detecteerbaar te maken. In Duitsland wordt ingezet op het gebruik van blauwe potten, waarbij het mogelijk is om de detecteerbaarheid te certificeren (Cyclos certificering recyclingfähig). In Nederland zullen de plantenpotten moeten voldoen aan de KIDV recyclecheck. Hierin zal de komende jaren meer duidelijkheid moeten worden geboden, zodat producenten hierop kunnen inspelen.

Doelstelling 9: In 2022 wordt minimaal 80% post-consumer recycled kunststof toegepast in plantenpotten. Plantenpotten moeten uiterlijk 2022 voldoen aan de KIDV recyclecheck.

4.10 Hoezen (planten en bloemen)

Bloemen- en plantenhoezen worden gebruikt ter bescherming en promotie van het product. Wanneer de hoezen een logistieke en beschermende functie hebben dan wordt hiermee uitval van product voorkomen.

Afbeelding 18: Kunststof hoezen voor planten en bloemen

Doelstelling 10: In 2022 is het gebruik van hoezen voor planten en bloemen gereduceerd. Hoezen worden alleen gebruikt waar dit noodzakelijk is voor de bescherming van het product.

4.11 Etiketten

Plantenetiketten worden veel gebruikt als informatiedrager en voor marketingdoeleinden. Polystyreen wordt veel ingezet voor steeketiketten, omdat dit rechtstreeks in de grond te prikken is. Polypropyleen wordt veel gebruikt voor kliklabellen en labels die gevouwen moeten worden. Daarnaast zijn er steeds meer oplossingen in papier en karton.

Doelstelling 11: In 2022 bestaan plantenetiketten voor 50% uit post-consumer recycled kunststof en/of biobased materialen. Alle plantenetiketten moeten uiterlijk 2022 voldoen aan de KIDV recyclecheck.

Koplopers, waaronder Floramedia, hebben verschillende alternatieven voor de standaard kunststof etiketten ontwikkeld. Er zijn etiketten verkrijgbaar van 100% gerecycled polystyreen (rPS) of 100% gerecycled Polypropyleen (rPP). Daarnaast zijn er etiketten leverbaar van bio-based en biodegradable materialen zoals cellulose.

Afbeelding 19: Kunststof plantenetiketten (bron: Floramedia)

Voorbeelden: biobased en biodegradable etiketten

Het biodegradeerbare B500 van Floramedia bestaat voor het grootste gedeelte uit cellulose. Het materiaal is FSC-gecertificeerd en 100% hernieuwbaar. De biobased coating aan beide zijden zorgt ervoor dat B500 redelijk waterresistent is. Hierdoor is het materiaal geschikt voor meerdere toepassingen binnen de groene sector. B500 is goed te recyclen in de bestaande afvalstromen, waardoor er geen kostbare grondstoffen verloren gaan.

Het volledige biobased ECO35 van Floramedia is een goed ecologisch alternatief voor kunststof plantenetiketten. Het hernieuwbare materiaal is gemaakt van suikerriet en is dankzij eigenschappen zoals hoge stijfheid, flexibiliteit en een grote scheurweerstand zeer goed te vergelijken met het huidige PP en PS. ECO35 is niet composteerbaar, maar wel uitstekend recyclebaar, wat betekent dat de grondstof steeds opnieuw gebruikt kan worden.

4.12 Overige consumentenverpakkingen

In de tuincentra worden nog diverse andere verpakkingen gebruikt, zoals blisters en actieverpakkingen. Hiervoor gelden de generieke doelen, zoals voorkomen van overmatige verpakking en recyclebaarheid.

5. Acties naar 2022

Om de in dit Brancheverduurzamingsplan gestelde doelen te behalen zal Tuinbranche Nederland verschillende acties ondernemen.

Medewerker duurzaamheid

Duurzaamheid ziet Tuinbranche Nederland als het belangrijkste thema en heeft daarvoor een medewerker aangenomen die zich exclusief op dit thema zal richten.

Bij de implementatie van dit plan zullen leden van Tuinbranche worden betrokken. Dit zijn retailorganisaties, leveranciers en associatie leden. Verpakkingsindustrie en verpakkingen leveranciers worden door de individuele bedrijven en brancheorganisaties uitgedaagd bij het ontwikkelen van duurzame(re) consumentenverpakkingen.

Commissie Verpakkingen

Tuinbranche Nederland heeft sinds het vorige Brancheplan een Commissie Verpakkingen die bestaat uit de leveranciers: Edelman, Dennis Regeer; Pokon Naturado, Ben Scheer; Lucas Mocking, ECOstyle, en retailers: Welkoop, Jos van de Ven; GRS, Hans Schierbeek; Intratuin, Brigitte van der Steeg.

De Commissie Verpakken zal regelmatig bijeenkomen en verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering van dit brancheplan. Mogelijke onderwerpen zijn: het opstellen van voorbeeldteksten voor de leveranciersvoorwaarden en het delen van ervaringen en 'best practices'. Er zal worden samengewerkt met Royal Flora Holland en de aangesloten telers en kwekers op het gebied van de plantenspotten, trays en hoezen. De Commissie zal de onderstaande activiteiten coördineren:

Opstellen inkoopvoorwaarden

De doelen van dit brancheplan worden vertaald naar standaard inkoopvoorwaarden die door de retail leden worden gedeeld met producenten en importeurs. Via kanalen zoals de nieuwsbrief en het vakblad TuinZaken kunnen branche leden verder geïnformeerd worden over hoe zij verpakkingen duurzaam kunnen inkopen en hier regels over kunnen opstellen in hun leveranciersvoorwaarden.

Pilot-project: inzamelen potten en trays

In 2019 en 2020 zullen verschillende tuincentra een pilot opzetten voor het inzamelen van gebruikte trays en potten van consumenten. Als dit succesvol is zal dit systeem worden uitgerold bij alle aangesloten tuincentra.

Workshop

Er zullen een of meerdere workshops worden georganiseerd rond de thema's: *design for recycling*, toepassen van recycled materiaal, biobased en biodegradable materialen en andere onderwerpen met betrekking tot verpakkingen en duurzaam verpakkingeninkoop.

Onderzoek: biobased en biodegradable plastics

Tuinbranche Nederland zal een onafhankelijk instituut onderzoek laten doen naar de haalbaarheid en mogelijke toepassingen van bio-based kunststoffen als verpakkingsmateriaal in de tuinsector.

Pilot project: toepassen recycled kunststof in folie

Een van de leden is betrokken bij een onderzoeksproject ProLiFeX: "Postconsumer Recycling Of L(L)DPE in Flexible EXtrusion". De geproduceerde folies van rLDPE zullen worden getest op een verpakkinglijn voor meststoffen.

6. Monitoring

Tuinbranche Nederland streeft naar een eenvoudige, praktisch hanteerbare en kostenefficiënte monitoring van de geselecteerde doelstellingen. Om te controleren of de gestelde doelen zijn behaald stelt Tuinbranche Nederland onderstaande twee methoden voor.

Steekproeven

Fysieke retail locaties van leden van Tuinbranche Nederland kunnen worden bezocht en een representatief aantal verpakkingen kan worden onderzocht op de volgende punten:

- FSC/PEFC keurmerken op de papieren en kartonnen verpakkingen
- Het % gerecycleerd materiaal in de verpakking (uit de spec sheet van de producent)
- Verpakkingsontwerp voor evalueren van recyclebaarheid

Eveneens kunnen ondernemers naar aanleiding van deze steekproeven worden gewezen op eventueel overdadig verpakte producten (al is er geen specifiek doel voor gesteld).

Enquête en interviews

Tuinbranche Nederland kan de voortgang op doelen tussentijds en in 2022 nagaan met behulp van enquêtes onder de leden. De specifieke doelen die hiermee gecontroleerd kunnen worden zijn:

- Het gebruik van herbruikbare trays en bloemenfusten
- De inzameling van plantentrays en potten bij retailers.
- Gebruik van gerecycled en/of FSC/PEFC gecertificeerd papier en karton
- Gebruik post-consumer recyclaat voor kunststof verpakkingen

Beiden methoden kunnen tussentijds worden uitgevoerd om te controleren of er moet worden bijgestuurd om de gestelde doelen te behalen.

BIJLAGE 1: SAMENVATTING AMBITIES EN DOELEN

Generieke ambities en doelen voor 2022	Acties door Tuinbranche Nederland	Monitoring van behaalde resultaten
RETHINK en REDUCE		
Generiek doel 1: Er wordt niet meer verpakking gebruikt dan functioneel nodig is om de producten onbeschadigd bij eindgebruikers te bezorgen.	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgroep Duurzaam Verpakken start een inventarisatie van onnodige verpakkingen. • Leden ondernemen actie om de noodzaak/wenselijkheid van deze verpakkingen te bespreken met leveranciers. 	Enquête of telefonische interviews bij retail partners Steekproef in winkels
REUSE		
Generiek doel 2: Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van herbruikbare verpakkingen en logistieke hulpmiddelen, zoals meermalige trays, bloemenfusten en karren.	<ul style="list-style-type: none"> • Opnemen van gebruik meermalige trays in leveringsvoorwaarden en inkoopgesprekken met leveranciers. 	Enquête of telefonische interviews bij retail partners Afstemmen met Flora Holland
RECYCLE		
Generiek doel 3: In 2022 zijn alle verpakkingen in de tuinbranche volledig recyclebaar. Dit betekent dat alle verpakkingen voldoen aan de KIDV recycle check.	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgroep Duurzaam Verpakken start een inventarisatie van slecht recyclebare verpakkingen. • Leden ondernemen actie om aanpassing van deze verpakkingen te bespreken met leveranciers. 	Enquête bij leden Steekproef in winkels
Actie: In 2019 en 2020 zullen verschillende tuincentra een pilot opzetten voor het inzamelen van gebruikte trays en potten van consumenten. Als dit succesvol is zal dit systeem worden uitgerold bij alle aangesloten tuincentra.	<ul style="list-style-type: none"> • Opzetten pilot-project met verschillende retail leden in samenwerking met hun afval inzamelbedrijf (2019) • Evaluatie van resultaten en (technisch en economisch) haalbaarheid van opschaling (2020) 	Evaluatie van pilot-project
RESOURCE		
Generiek doel 4: Er wordt gebruik gemaakt van verpakkingsmaterialen met de laagste milieu-impact.	<ul style="list-style-type: none"> • Waar mogelijk wordt gerecycled kunststof ingezet voor kunststof verpakkingen. • Onderzoek naar toepassingen in de tuinsector waar het gebruik van bio-based kunststoffen en/of biodegradable materialen een toegevoegde waarde heeft. Dit onderzoek zal starten in 2019 en uiterlijk 2020 zijn afgerond. • Papieren en kartonnen verpakkingen worden gemaakt uit gerecyclede vezels en/of FSC/PEFC gecertificeerde bronnen. 	Evaluatie van pilot-projecten

Specifieke doelen voor 2022	Acties door Tuinbranche Nederland	Monitoring van behaalde resultaten
Transportverpakkingen		
1. Plantentrays: In 2022 wordt 50% van de planten bestemd voor retail leden getransporteerd in meermalige plantentrays.	<ul style="list-style-type: none"> Opnemen van gebruik meermalige trays in leveringsvoorwaarden en inkoopgesprekken met groothandel en leveranciers. 	Monitoring afstemmen met Flora Holland
2. Bloemenfusten: In 2022 worden alle bloemen bestemd voor retail leden getransporteerd in meermalige bloemenfusten.	<ul style="list-style-type: none"> Opnemen van gebruik meermalige bloemenfusten in leveringsvoorwaarden en inkoopgesprekken met groothandel en leveranciers. 	Monitoring afstemmen met Flora Holland
3. FSC/PEFC certificering: 80% van het papier en karton in transportverpakkingen is FSC/PEFC gecertificeerd of gemaakt van gerecycled materiaal.	<ul style="list-style-type: none"> Opnemen in leveringsvoorwaarden van retail partners en importeurs. 	Enquête bij leden Steekproef in winkels
4. Palletfolie: In 2022 is alle palletfolie transparant en onbedrukt, zodat het geschikt is voor recycling.	<ul style="list-style-type: none"> Opnemen in leveringsvoorwaarden van retail partners en importeurs. 	Enquête bij leden Steekproef in retaillocaties
5. Pallets en houten verpakkingen: In 2022 zijn alle houten pallets en houten verpakkingen FSC/PEFC gecertificeerd, ofwel vervangen door kartonnen verpakkingen.	<ul style="list-style-type: none"> Opnemen in leveringsvoorwaarden van retail partners en importeurs. 	Enquête bij leden Steekproef in retaillocaties

Specifieke doelen voor 2022	Acties door Tuinbranche Nederland	Monitoring van behaalde resultaten
Consumentenverpakkingen		
6. Kunststof zakken: Onderzoek naar de toepassing van PCR-LDPE in zakken voor potgrond en grondverbetersaars. Bij een positieve uitslag van dit onderzoek zal deze verpakking in 2022 op de markt worden gebracht.	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek naar toepassen recycled materiaal in zakken 	Interview / enquête bij belangrijkste leveranciers Evaluatie van resultaten onderzoeksproject
7. Flessen en containers: In 2022 bevatten alle flessen en containers voor de tuinbranche minimaal 80% post-consumer recycled kunststof.	<ul style="list-style-type: none"> Werkgroep Duurzaam Verpakken deelt kennis en ervaringen van koplopers met andere leden Opnemen in leveringsvoorwaarden van retail partners 	Interview / enquête bij belangrijkste leveranciers Recyclecheck uitvoeren
8. FSC/PEFC certificering: 90% van het papier en karton in consumentenverpakkingen is FSC/PEFC gecertificeerd of gemaakt van gerecycled materiaal.	<ul style="list-style-type: none"> Opnemen in leveringsvoorwaarden van retail partners Logo FSC/PEFC op verpakking aanbrengen 	Enquête bij leden Steekproef in winkels
9. Plantenpotten: In 2022 wordt minimaal 80% post-consumer recycled kunststof toegepast in plantenpotten. Plantenpotten moeten uiterlijk 2022 voldoen aan de KIDV recyclecheck.	<ul style="list-style-type: none"> Opnemen in leveringsvoorwaarden van retail partners en importeurs. 	Enquête bij producenten van potten Steekproef in retail locaties

<p>10. Hoezen: In 2022 is het gebruik van hoezen voor planten en bloemen gereduceerd. Hoezen worden alleen gebruikt waar dit noodzakelijk is voor de bescherming van het product.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tuinbranche zal laten onderzoeken voor welke planten en bloemen hoezen noodzakelijk zijn. Dit onderzoek zal uiterlijk 2021 zijn uitgevoerd. 	<p>Steekproef in winkels</p>
<p>11. Etiketten: In 2022 bestaan plantenetiketten voor 50% uit post-consumer recycled kunststof en/of biobased materialen. Alle plantenetiketten moeten uiterlijk 2022 voldoen aan de KIDV recyclecheck.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opnemen in leveringsvoorwaarden van retail partners en importeurs. 	<p>Enquête bij leden Steekproef in winkels</p>